

31996R1257

L 163/1

DZIENNIK URZĘDOWY WSPÓLNOT EUROPEJSKICH

2.7.1996

ROZPORZĄDZENIE RADY (WE) NR 1257/96
z dnia 20 czerwca 1996 r.
dotyczące pomocy humanitarnej

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską, w szczególności jego art. 130w,

uwzględniając wniosek Komisji ⁽¹⁾,

stanowiąc zgodnie z procedurą określoną w art. 189c Traktatu ⁽²⁾,

a także mając na uwadze, co następuje:

ludność cierpiąca nędzę, ofiary klęsk żywiołowych, wojen i walk lub innych porównywalnych wyjątkowych okoliczności, mają prawo do międzynarodowej pomocy humanitarnej, w przypadku gdy ich własne władze okazują się niezdolne do udzielenia skutecznej pomocy;

działania cywilne w celu ochrony ofiar walk lub porównywalnych wyjątkowych okoliczności, są regulowane przez międzynarodowe prawo humanitarne i powinny być uważane za element akcji humanitarnej;

pomoc humanitarna obejmuje nie tylko akcje ratunkowe na rzecz ochrony i ratowania życia w czasie sytuacji krytycznych lub bezpośrednio w ich następstwie, lecz także działania mające na celu ułatwianie lub uzyskiwanie swobody dostępu do ofiar i swobodne przekazywanie takiej pomocy;

pomoc humanitarna może być zasadniczym warunkiem dla rozwoju lub odbudowy i dlatego musi obejmować pełen czas trwania kryzysu i jego skutki; w tym kontekście pomoc może obejmować elementy doraźnego wsparcia mającego na celu ułatwienie nadejścia pomocy, zapobieganie pogarszaniu się skutków kryzysu i rozpoczęcie udzielania poszkodowanym pomocy w odzyskaniu minimalnego poziomu samowystarczalności;

⁽¹⁾ Dz.U. C 180 z 14.7.1995, str. 6.

⁽²⁾ Opinia Parlamentu Europejskiego z dnia 30 listopada 1995 r. (Dz.U. C 339 z 18.12.1995, str. 60), Wspólne Stanowisko Rady z dnia 29 stycznia 1996 r. (Dz.U. C 87 z 25.3.1996, str. 46). oraz decyzja Parlamentu Europejskiego z dnia 21 maja 1996 r. (Dz.U. C 166 z 10.6.1996).

istnieje szczególna potrzeba działań zapobiegawczych w celu zapewnienia przygotowania się na ryzyko katastrofy i w konsekwencji ustanowienia właściwego systemu wczesnego ostrzegania i interwencji;

powinna zatem zostać zapewniona i wzmocniona skuteczność i spójność wspólnotowych, krajowych i międzynarodowych systemów zapobiegania i interwencji, które zostały utworzone, aby zaspokoić potrzeby powstałe w wyniku klęsk żywiołowych lub katastrof wywołanych działalnością człowieka lub porównywalnych sytuacji wyjątkowych;

pomoc humanitarna, której jedynym celem jest zapobieganie lub przynoszenie ulgi ludzkiemu cierpieniu, jest przyznawana ofiarom bez względu na rasę, grupę etniczną, religię, płeć, wiek, narodowość lub przekonania polityczne i nie może się kierować względami politycznymi lub być od nich zależna;

decyzje dotyczące pomocy humanitarnej muszą być podejmowane bezstronnie oraz wyłącznie zgodnie z potrzebami ofiar i w ich interesie;

ściśła koordynacja między Państwami Członkowskimi i Komisją zarówno na poziomie decyzyjnym jak i operacyjnym stanowi podstawę dla skutecznych wspólnotowych akcji humanitarnych;

w ramach swojego wkładu w skuteczność międzynarodowej pomocy humanitarnej, Wspólnota musi podjąć starania na rzecz współpracy i koordynacji swoich działań z działaniami państw trzecich;

w dążeniu do osiągnięcia tego samego celu powinny zostać ustanowione kryteria dla współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz agencjami i organizacjami międzynarodowymi specjalizującymi się w dziedzinie pomocy humanitarnej;

niezależność i bezstronność organizacji pozarządowych i innych instytucji humanitarnych w udzielaniu pomocy humanitarnej musi być utrzymana, poszanowana i popierana;

powinno się zachęcać do współpracy w sferze humanitarnej między organizacjami pozarządowymi w Państwach Członkowskich i innych krajach rozwiniętych a ich odpowiednikami w zainteresowanych państwach trzecich;

prawdziwy charakter pomocy humanitarnej wymaga ustanowienia skutecznych, elastycznych, przejrzystych oraz, w razie potrzeby, szybkich procedur decyzyjnych w zakresie finansowania akcji i projektów humanitarnych;

powinny zostać ustanowione procedury dla udzielania i zarządzania pomocą humanitarną finansowaną przez Wspólnotę Europejską z budżetu ogólnego, podczas gdy pomoc natychmiastowa, zgodnie z Czwartą Konwencją AKP-WE podpisaną w Lomé dnia 15 grudnia 1989 r., zmienioną Porozumieniem zmieniającym wspomnianą Konwencję, podpisanym na Mauritiuisie dnia 4 listopada 1995 r., podlega nadal procedurom i uregulowaniom ustanowionym w tej Konwencji,

PRZYJMUJE NINIEJSZE ROZPORZĄDZENIE:

ROZDZIAŁ I

CELE I ZASADY OGÓLNE POMOCY HUMANITARNEJ

Artykuł 1

Pomoc humanitarna Wspólnoty obejmuje akcje niesienia pomocy, akcje ratunkowe i działania ochronne na zasadach niedyskryminacyjnych mające na celu pomoc ludziom w państwach trzecich, szczególnie zaś najbardziej bezbronnym spośród nich, z pierwszeństwem przysługującym osobom w krajach rozwijających się, ofiarom klęsk żywiołowych, katastrof wywołanych działalnością człowieka, takich jak wojny i wybuchy walk, lub sytuacji wyjątkowych lub okoliczności porównywalnych do klęsk żywiołowych lub katastrof wywołanych działalnością człowieka. Pomoc humanitarna Wspólnoty jest udzielana przez okres czasu potrzebny do zaspokojenia potrzeb humanitarnych, powstałych w wyniku tych różnych sytuacji.

Pomoc ta obejmuje również działania mające na celu przygotowanie się na ryzyko lub zapobieganie katastrofom lub porównywalnym wyjątkowym okolicznościom.

Artykuł 2

Głównymi celami akcji pomocy humanitarnej, określonych w art. 1, są:

- a) ratowanie i ochrona życia w czasie sytuacji krytycznych i bezpośrednio w ich następstwie oraz w czasie klęsk żywiołowych, które pociągają za sobą większe straty w ludziach, cierpienia fizyczne, psychologiczne lub społeczne lub straty materialne;
- b) udzielanie koniecznej pomocy i wsparcia ludziom narażonym na długotrwałe kryzysy wynikające w szczególności z wybuchów walk lub wojen, które wywołują takie same skutki, jak te opisane w lit. a), szczególnie gdy ich własne rządy okazują

się niezdolne do udzielenia pomocy lub pomoc nie może zostać udzielona z powodu braku odpowiednich władz;

- c) pomoc w finansowaniu transportu pomocy humanitarnej i wysiłki w celu zapewnienia, że jest ona dostępna dla tych, dla których jest przeznaczona, za pośrednictwem wszelkich dostępnych środków logistycznych oraz zapewniając ochronę towarów i personelu, służących celom humanitarnym, lecz z wyłączeniem działań obejmujących kwestie obronne;
- d) przeprowadzanie krótkoterminowych prac związanych z odbudową i rekonstrukcją, szczególnie w zakresie infrastruktury i sprzętu, w ścisłej współpracy z instytucjami lokalnymi, w celu ułatwienia nadejścia pomocy, zapobiegania pogarszaniu się skutków kryzysu i rozpoczęcia udzielania poszkodowanym pomocy w odzyskaniu minimalnego poziomu samowystarczalności, biorąc pod uwagę, o ile to możliwe, długoterminowe cele rozwoju;
- e) pokonywanie trudności związanych z konsekwencjami migracji ludności (uchodźcy, przesiedleńcy i repatrianci) spowodowanymi przez klęski żywiołowe lub katastrofy wywołane działalnością człowieka oraz przeprowadzanie programów pomocy w zakresie repatriacji do kraju pochodzenia i powtórnego osiedlenia się w nim, jeżeli warunki ustanowione w obowiązujących umowach międzynarodowych są spełnione;
- f) zapewnienie przygotowania się na ryzyko klęski żywiołowej lub porównywalnych wyjątkowych okoliczności oraz wykorzystanie odpowiednio szybkiego systemu wczesnego ostrzegania i interwencji;
- g) wspieranie działań cywilnych w celu ochrony ofiar walk lub porównywalnych sytuacji krytycznych, zgodnie z obowiązującymi umowami międzynarodowymi.

Artykuł 3

Pomoc wspólnotowa, określona w art. 1, 2 oraz 3, może być wykorzystywana w celu finansowania kupna i dostarczania wszelkich produktów lub sprzętu potrzebnego do realizacji akcji humanitarnych, włączając w to budowę mieszkań lub schronień dla ofiar, koszty związane z personelem zewnętrznym, zagranicznym lub lokalnym, który jest zatrudniony w ramach tych działań, składowaniem, transportem międzynarodowym lub krajowym, logistyką i dystrybucją pomocy humanitarnej oraz wszelkimi działaniami mającymi na celu ułatwienie lub uzyskiwanie swobodnego dostępu do podmiotów otrzymujących pomoc.

Pomoc wspólnotowa może być również wykorzystywana do finansowania wszelkich innych wydatków bezpośrednio związanych z realizacją akcji humanitarnych.

Artykuł 4

Pomoc wspólnotowa, określona w art. 1 i 2 może być także wykorzystywana w celu finansowania:

- badań przygotowawczych i studiów wykonalności dotyczących akcji humanitarnych oraz oceny projektów i planów humanitarnych,
- działań dotyczących monitorowania projektów i planów humanitarnych,
- programów szkoleniowych i ogólnych studiów w zakresie działań humanitarnych, przy czym jest to finansowanie na małą skalę, a w przypadku gdy trwa kilka lat, jest ono stopniowo ograniczane,
- kosztów związanych z podkreśleniem wspólnotowego charakteru pomocy,
- społecznych kampanii edukacyjnych i informacyjnych mających na celu zwiększenie zrozumienia dla problematyki humanitaryzmu, w szczególności w Europie i państwach trzecich, gdzie Wspólnota finansuje większość akcji humanitarnych,
- środków w celu wzmocnienia koordynacji Wspólnoty z Państwami Członkowskimi, innymi krajami udzielającymi pomocy, międzynarodowymi organizacjami i instytucjami humanitarnymi, organizacjami pozarządowymi i organizacjami je reprezentującymi,
- pomocy technicznej niezbędnej dla realizacji projektów humanitarnych, włączając w to wymianę technicznego know-how oraz doświadczenia między europejskimi organizacjami i agencjami humanitarnymi lub między nimi a odpowiednimi organizacjami i agencjami humanitarnymi w państwach trzecich,
- humanitarnych akcji rozminowywania, włączając w to kampanie na rzecz wzrostu świadomości społeczności lokalnej na temat min przeciwpiechotnych.

Artykuł 5

Finansowanie wspólnotowe na podstawie niniejszego rozporządzenia przyjmuje postać dotacji.

Działania objęte niniejszym rozporządzeniem są zwolnione z podatków, kosztów, opłat i ceł.

ROZDZIAŁ II

PROCEDURY UDZIELANIA POMOCY HUMANITARNEJ

Artykuł 6

Akcje pomocy humanitarnej finansowane przez Wspólnotę mogą być realizowane albo na wniosek międzynarodowych lub pozarządowych agencji i organizacji z Państwa Członkowskiego lub państwa trzeciego otrzymującego pomoc, albo z inicjatywy Komisji.

Artykuł 7

1. Organizacje pozarządowe kwalifikujące się do otrzymania środków wspólnotowych na realizację działań na podstawie niniejszego rozporządzenia muszą spełniać następujące kryteria:

- a) muszą być autonomicznymi organizacjami o celu niezarobkowym w Państwie Członkowskim Wspólnoty, na mocy prawa obowiązującego w tym Państwie Członkowskim;
- b) muszą mieć swoją główną siedzibę w Państwie Członkowskim Wspólnoty lub w państwach trzecich otrzymujących pomoc wspólnotową. Ta siedziba musi być rzeczywistym ośrodkiem decyzyjnym dla wszystkich działań finansowanych na podstawie niniejszego rozporządzenia. Wyjątkowo, siedziba może znajdować się w państwie trzecim udzielającym pomocy.

2. Ustalając, czy organizacja pozarządowa może być finansowana przez Wspólnotę, uwzględnią się następujące czynniki:

- a) jej zdolności w zakresie zarządzania administracyjnego i zarządzania finansami;
- b) jej techniczną i logistyczną zdolność do przeprowadzenia planowanej akcji;
- c) jej doświadczenie w dziedzinie pomocy humanitarnej;
- d) wyniki poprzednich akcji przeprowadzonych przez daną organizację, w szczególności tych finansowanych przez Wspólnotę;
- e) jej gotowość do wzięcia udziału, w razie potrzeby, w systemie koordynacji utworzonym w ramach akcji humanitarnej;
- f) jej zdolność i gotowość do pracy z agencjami humanitarnymi i społecznościami lokalnymi w zainteresowanych państwach trzecich;
- g) jej bezstronność w udzielaniu pomocy humanitarnej;
- h) gdzie sytuacja tego wymaga, jej poprzednie doświadczenie w państwie trzecim objętym daną akcją humanitarną.

Artykuł 8

Wspólnota może również finansować akcje humanitarne międzynarodowych agencji i organizacji.

Artykuł 9

W miarę potrzeby, Wspólnota może również finansować akcje humanitarne Komisji lub wyspecjalizowanych agencji danego Państwa Członkowskiego.

Artykuł 10

1. W celu zagwarantowania i wzmocnienia skuteczności oraz spójności wspólnotowych i krajowych systemów pomocy humanitarnej, Komisja może zastosować dowolny środek niezbędny dla wsparcia bliskiej koordynacji między swoimi działaniami a działaniami Państw Członkowskich, zarówno na poziomie decyzyjnym, jak i operacyjnym. W tym celu Państwa Członkowskie i Komisja prowadzą system wymiany informacji.

2. Komisja zapewnia, że akcje humanitarne finansowane przez Wspólnotę są skoordynowane i zgodne z działaniami międzynarodowych organizacji i agencji, w szczególności z tymi, które stanowią część systemu Narodów Zjednoczonych.

3. Komisja podejmuje starania na rzecz rozwoju współpracy między Wspólnotą i udzielającymi pomocy państwami trzecimi w dziedzinie pomocy humanitarnej.

Artykuł 11

1. Komisja określa warunki podziału, uruchamiania i udzielania pomocy na podstawie niniejszego rozporządzenia.

2. Pomoc nie zostaje udzielona jeśli otrzymujący pomoc nie spełnienia tych warunków.

Artykuł 12

Wszelkie umowy finansowe zawarte na podstawie niniejszego rozporządzenia przewidują w szczególności, że Komisja i Trybunał Obrachunkowy są uprawnione do przeprowadzania kontroli w miejscu realizacji objętych nimi działań oraz w siedzibach partnerów, zgodnie ze zwykłymi procedurami ustanowionymi przez Komisję na podstawie obowiązujących przepisów, w szczególności przepisów rozporządzenia finansowego, mających zastosowanie do budżetu ogólnego Wspólnot Europejskich.

ROZDZIAŁ III

PROCEDURY REALIZACJI AKCJI HUMANITARNYCH

Artykuł 13

Komisja podejmuje decyzję w sprawie natychmiastowych interwencji na kwotę nie przekraczającą 10 milionów ECU.

Następujące działania uważa się za wymagające podjęcia natychmiastowej interwencji:

- działania w celu zaspokojenia pilnych i nieprzewidywalnych potrzeb humanitarnych powstałych w wyniku nagłych klęsk żywiołowych lub katastrof wywołanych działalnością człowieka, takich jak powodzie, trzęsienia ziemi oraz wybuchy walk lub porównywalne sytuacje,
- działania ograniczone w czasie do reakcji na nieprzewidywalną sytuację krytyczną: odpowiednie fundusze pokrywają zaspokojenie potrzeb humanitarnych, określonych w tirecie pierwszym, przez okres nie dłuższy niż sześć miesięcy, ustanowiony w decyzji w sprawie finansowania.

Jeżeli działania spełniają te warunki oraz przekraczają kwotę 2 milionów ECU:

- Komisja przyjmuje decyzję,
- powiadamia Państwa Członkowskie na piśmie w terminie czterdziestu ośmiu godzin,

- uzasadnia swoją decyzję na najbliższym posiedzeniu Komitetu, w szczególności podając powody zastosowania przez nią procedury nadzwyczajnej.

Decyzje w sprawie kontynuacji działań przyjętych w ramach procedury nadzwyczajnej są podejmowane przez Komisję, która działa zgodnie z procedurą przewidzianą w art. 17 ust. 3 oraz w granicach ustalonych w art. 15 ust. 2 tiret drugie.

Artykuł 14

Komisja bada, podejmuje decyzje oraz administruje, monitoruje i ocenia działania objęte niniejszym rozporządzeniem, zgodnie z obowiązującymi procedurami budżetowymi i innymi, w szczególności tymi ustanowionymi w rozporządzeniu finansowym, mającymi zastosowanie do budżetu ogólnego Wspólnot Europejskich.

Artykuł 15

1. Stanowiąc zgodnie z procedurą określoną w art. 17 ust. 2, Komisja:

- podejmuje decyzję w sprawie finansowaniu przez Wspólnotę działań mających na celu ochronę pomocy humanitarnej, określonych w art. 2 lit. c),
- przyjmuje rozporządzenia wykonawcze do niniejszego rozporządzenia,
- podejmuje decyzję w sprawie bezpośredniego działania Komisji lub finansowania działań prowadzonych przez wyspecjalizowane agencje Państw Członkowskich.

2. Stanowiąc zgodnie z procedurą określoną w art. 17 ust. 3, Komisja:

- zatwierdza ogólne plany, mające na celu wyznaczenie spójnych ram podejmowania działań w danym kraju lub regionie, jeżeli skala i złożoność kryzysu humanitarnego jest taka, iż wydaje się prawdopodobne, że będzie on nadal trwał, a także zatwierdza budżety dla tych planów. W tym kontekście, Komisja i Państwa Członkowskie zbadają priorytety, które zostaną ustalone w ramach wdrażania tych ogólnych planów,
- bez uszczerbku dla przepisów art. 13, podejmuje decyzje w sprawie projektów przekraczających kwotę 2 milionów ECU.

Artykuł 16

1. Raz w roku Komitet określony w art. 17 omawia ogólne wytyczne przedstawione przez przedstawiciela Komisji, dla działań humanitarnych, które mają zostać podjęte w roku następnym oraz bada ogólną problematykę koordynacji wspólnotowej i krajowej pomocy humanitarnej oraz wszelkie ogólne i szczegółowe zagadnienia dotyczące pomocy wspólnotowej w tej dziedzinie.

2. Komisja przedkłada również Komitetowi, określonemu w art. 17, informację w sprawie zmian instrumentów zarządzania pomocą humanitarną, łącznie z umową ramową o współpracy.

3. Komitet określony w art. 17 jest również powiadamiany o zamiarach Komisji w odniesieniu do oceny akcji humanitarnych oraz, ewentualnie, o jej harmonogramie pracy.

Artykuł 17

1. Komisja jest wspomagana przez Komitet składający się z przedstawicieli Państw Członkowskich, pod przewodnictwem przedstawiciela Komisji.

2. W przypadku zastosowania procedury określonej w niniejszym ustępie, przedstawiciel Komisji przedkłada Komitetowi projekt działań, które należy podjąć. Komitet przedstawia swoją opinię w sprawie projektu w terminie, który może zostać wyznaczony przez przewodniczącego w zależności od pilności sprawy. W przypadku decyzji, które Rada jest zobowiązana przyjmując na wniosek Komisji, opinię wydaje się większością głosów przewidzianą w art. 148 ust. 2 Traktatu. Głosy przedstawicieli Państw Członkowskich w Komitecie są ważone w sposób określony w tym artykule. Przewodniczący nie bierze udziału w głosowaniu.

Komisja przyjmuje przewidziane środki, jeżeli są one zgodne z opinią Komitetu.

Jeżeli przewidziane środki nie są zgodne z opinią Komitetu lub w przypadku braku opinii, Komisja bezzwłocznie przedkłada Radzie wniosek dotyczący środków, które mają zostać pojęte. Rada stanowi większością kwalifikowaną.

Jeżeli po upływie okresu jednego miesiąca od dnia wystąpienia z wnioskiem do Rady, Rada nie podjęła działań, wnioskowane środki zostają przyjęte przez Komisję.

3. W przypadku zastosowania procedury określonej w niniejszym ustępie, przedstawiciel Komisji przedkłada Komitetowi projekt działań, które należy podjąć. Komitet przedstawia swoją opinię w sprawie projektu w terminie, który może zostać wyznaczony przez przewodniczącego w zależności od pilności sprawy. W przypadku decyzji, które Rada jest zobowiązana przyjmując na wniosek Komisji, opinię wydaje się większością głosów przewidzianą w art. 148 ust. 2 Traktatu. Głosy przedstawicieli Państw Członkowskich w Komitecie są ważone w sposób określony w tym artykule. Przewodniczący nie bierze udziału w głosowaniu.

Komisja przyjmuje środki, które stosuje się niezwłocznie. Jednakże jeżeli środki te nie są zgodne z opinią Komitetu, Komisja niezwłocznie przekazuje je Radzie. W takim przypadku Komisja może odroczyć zastosowanie środków, na które się zdecydowała, na okres jednego miesiąca od dnia powiadomienia. Rada, stanowiąc większością kwalifikowaną, może podjąć odmienną decyzję w terminie określonym w poprzednim ustępie.

Artykuł 18

1. Komisja regularnie ocenia akcje pomocy humanitarnej finansowane przez Wspólnotę w celu ustalenia, czy osiągnęły one zamierzone cele i w celu przygotowania wytycznych dla poprawy skuteczności kolejnych działań. Komisja przedstawia Komitetowi podsumowanie, które wskazuje również status zatrudnionych ekspertów i przeprowadzonych ocen, które w razie potrzeby może ona zbadać. Na wniosek Państw Członkowskich udostępniane są im sprawozdania z przeprowadzonej oceny.

2. Na wniosek Państw Członkowskich oraz z ich udziałem, Komisja może również ocenić wyniki wspólnotowych akcji i planów humanitarnych.

Artykuł 19

Po zamknięciu każdego roku budżetowego, Komisja przedstawia Parlamentowi Europejskiemu i Radzie sprawozdanie roczne wraz z podsumowaniem działań finansowanych w ciągu tego roku.

Podsumowanie zawiera informacje dotyczące agencji, z którymi akcje humanitarne były realizowane.

Sprawozdanie zawiera również przegląd wszelkich ocen zewnętrznych, które zostały przeprowadzone w sprawie określonych działań.

Komisja notyfikuje Państwom Członkowskim, w terminie nie dłuższym niż jeden miesiąc od podjęcia decyzji i bez uszczerbku dla przepisów art. 13 niniejszego rozporządzenia, o zatwierdzonych działaniach, określając wysokość przyznanej kwoty, charakter działań, ludność, która otrzymała pomoc oraz zaangażowanych partnerów.

Artykuł 20

Trzy lata po wejściu w życie niniejszego rozporządzenia, Komisja przedstawia Parlamentowi Europejskiemu i Radzie ogólną ocenę działań sfinansowanych przez Wspólnotę na podstawie niniejszego rozporządzenia, wraz z propozycjami na przyszłość dotyczącymi rozporządzenia oraz, w razie potrzeby, propozycjami jego zmian.

Artykuł 21

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie trzeciego dnia po jego opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Wspólnot Europejskich*.

Niniejsze rozporządzenie wiąże w całości i jest bezpośrednio stosowane we wszystkich Państwach Członkowskich.

Sporządzono w Luksemburgu, dnia 20 czerwca 1996 r.

W imieniu Rady

P. BERSANI

Przewodniczący
